

1. BÖLÜM

HİPERTANSİYON TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI

Hakan Gökalp UZUN¹

GİRİŞ VE TARİHÇE

Kan basıncının varlığının ilk fark edilmesi antik çağlara dayanmaktaysa da hipertansiyonun (HT) modern anlamda klinik bir durum olarak tanımlanmasının 1896 yılında İtalyan hekim Riva-Rocci'nin ilk cıva bazlı sfigmomanometre (sfigmo: nabız, manometre: basınç ölçer) ile sistolik kan basıncını ölçmesi ile gerçekleştiği varsayılmaktadır (1). 1950'li yıllara kadar 210/100 mmHg'ye kadar olan değerler benign (iyi huylu) hipertansiyon olarak tanımlanmakta ve bunun yaşanmaya veya diğer hastalıklara bağlı kompanzatuvar (dengeleyici) bir durum olduğu ve tedavi edilmemesi gerektiği ileri sürülmekteydi (2-5). Sonraki yıllarda özellikle Framingham Kalp Çalışması gibi uzun dönem araştırmaların sonucu olarak benign diye tanımlanan hipertansiyonun zararsız olmadığına ortaya çıkması ve yan etkisi daha az ilaçların keşfi ile hipertansiyon hastalığının tanı ve tedavisi yaygınlaşmıştır.

Bu kitap bölümü yazılırken dünyadaki HT tanı ve tedavisine yön veren en güncel rehberler ileri okuma önerileri bölümünde belirtilmiştir. Yüksek tansiyon tanısı için kullanılan eşik değerler, uzun yıllar süresince Birleşik Ulusal Komite (JNC; Amerika Birleşik Devletleri'nde Sağlık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Ulusal Kalp Akciğer ve Kan Enstitüsü tarafından, hastalıkların tanı ve tedavi rehberlerini hazırlaması için atanan bilirkişilerden oluşan komite) tarafından belirli aralıklarla yayınlanan HT rehberleri ışığında belirlenmekteydi. Ancak JNC 7 (2013)'den sonraki yayınlanması planlanan 8.versiyona verilen destek, rehberin hazırlanmasının sonuna yaklaşılırken kesilmiş, bu destek ve görev yükümlülüğü ACC/AHA (ACC: American College of Cardiology, AHA: American Heart Association; ABD'nin önde gelen iki kardiyoloji vakfı)'ya aktarılmıştır (6). Yine yıllar boyunca Avrupa Kardiyoloji Derneği (ESC) ve Uluslararası HT Derneği tarafından ayrı ayrı rehberler yayınlanmış, zamanla ülkemiz hasta popülasyonuna uygun bir rehber ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaca cevaben 2015 ve 2020 yıllarında Türk HT Uzlaşma Raporu yayınlanmıştır.

¹ Uzm. Dr., İzmir Tepecik EAH, Kardiyoloji Kliniği, hakangokalpuzun@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Postel-Vinay N. A century of arterial hypertension 1896–1996. Chichester: Wiley; 1996. 213 p.
2. Moser M. Historical perspectives on the management of hypertension. Vol. 8, Journal of clinical hypertension (Greenwich, Conn.). 2006. p. 15–20.
3. Hay J. A British Medical Association Lecture on the Significance of a Raised Blood Pressure. Br Med J. 1931 Jul 11;2(3679):43–7.
4. CK F. Diseases of the Heart. Philadelphia, PA: WB Saunders Co; 1949.
5. PD W. Heart Disease. 2nd ed. New York, NY: MacMillan Co.; 1937. 326 p.
6. Blacher J, Lelong H, Kretz S et al. Le JNC 8 est sorti. . . mais ce n'est pas le JNC 8! Nouvelles recommandations américaines pour la prise en charge de l'hypertension artérielle. Vol. 43, Presse Medicale. Elsevier Masson SAS; 2014. p. 1048–55.
7. Whelton PK, Carey RM, Aronow WS, et al. 2017 ACC/AHA/AAPA/ABC/ACPM/AGS/APhA/ASH/ASPC/NMA/PCNA Guideline for the Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Clinical Pr. J Am Coll Cardiol. 2018 May 15;71(19):e127–248.
8. Williams B, Mancia G, Spiering W et al. 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension. Vol. 39, European Heart Journal. Oxford University Press; 2018. p. 3021–104.
9. Mehlsen J, Wiinberg N. Interarm difference in blood pressure: Reproducibility and association with peripheral vascular disease. Int J Vasc Med. 2014;2014.

İleri okuma önerileri

1. Türk Hipertansiyon Uzlaşı Raporu 2019 (https://jag.journalagent.com/tkd/pdfs/TKDA_47_6_535_546.pdf)
2. T.C. Sağlık Bakanlığı Hipertansiyon Klinik Protokolü 2020 (https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/hipetansiyon_kp_20200723.pdf)
3. Avrupa Kardiyoloji Derneği HT Rehberi 2018 (<https://academic.oup.com/eurheartj/article/39/33/3021/5079119>)
4. AHA/ACC HT 2017 (<https://www.jacc.org/doi/pdf/10.1016/j.jacc.2017.11.006>)
5. International Society of Hypertension Guideline 2020 (<https://www.ahajournals.org/doi/epub/10.1161/HYPERTENSIONAHA.120.15026>)